

Finlandsstuga med bastu

Heikki Karttunen

Jag minns mycket väl födlovsvändorna för Sandvikens finska förening. Redan 1965 pratades det bland oss om att bilda en förening men det uppsköts gång på gång. Vi kanske var för få den gången. Kanske fanns inte tillräckligt med intresse och kanske hade vi nog av att tänka på våra arbetsplatser och våra familjer och den egna familjens framtid i ett främmande land. Men när jobbet, hemmet och kännedom om samhället och dess funktioner var ordnad väcktes så småningom intresset även för en annan slags verksamhet.

Föreningen bildades vid ett möte i lilla salen på Vallhall den 19 februari 1967. Fyrtio personer var närvarande. Forsbackabornas representation var liten, men Finska Föreningen i Hofors var desto talrikare med. Med också var Lasse Lehtonen, dåvarande funktionär i Syd – Norrland distrikt. Även från det hållet föreslog man att Sandviken skulle gå ihop med Forsbacka Finska Förening. På detta följde en livlig diskussion och man gick till röstning, 32 för, två emot. Föreningen bildades i Sandviken. Medan mötet fortgick la jag märke till att även gästerna på något sätt verkade nöjda i med beslutet.

Bild:RsA

Bråda dagar stundade för Sandvikens Finska Förening. Heikki Karttunen skötte ordförandeskapet, Sirkka Heinonen var sekreterare och Laila Ekholm tog hand om den då nästan tomma kassakistan. Att utveckla föreningen var ingen lätt uppgift, eftersom många av funktionärerna inte ens hade telefon, än mindre bil. Jag själv fick otaliga gånger cykla omkring vid det gamla bruket, för på den tiden bodde merparten av finnarna där. Låt mig berätta en lustid episod från en av mina färder. En söndagsmorgon var jag på min runda för att nå medlemmarna i ett visst bostadsområde. Jag ringde som sig bör på dörrklockan till ett hus och väntade en stund då dörren öppnades och ut flög ett knyte. Jag hörde ett rytande: Ta den och försvinn, här har du inget att hämta! Jag tog inte knytet och undersökte det inte närmare. Kanske hade det varit en familjefest kvällen före.

Föreningsverksamheten började så smått göra framsteg. Föreningens stadgar fick man genom att sammanställa stadgarna för Hofors Finska Förening och Finska Klubben i Gävle. Vi ordnade danskvällar och filmvisningar. På den tiden fick föreningen ha servering vid danstillställningarna. Vänorten Varkaus i Finland fick veta att föreningen bildats. Vi ordnade tävlingar i slungboll samt gymnastikövningar i gymnastiksalen på Murgårdsskolan och kvinnornas sykvällar startade.

Redan från början har idrotten haft en central plats i föreningens verksamhet. Man har utövat skidåkning, fotboll, terränglöpning, orientering, fri -idrott och gymnastik. Vi har deltagit i olika finska föreningars tävlingar och placerat många vandringspriser på föreningens prishylla.

Året 1968 blev en vändpunkt. Genom Sandvikens bruk fick vi överta ett rivningsshotat småhus. Alla reparationer skedde med gemensamma krafter. Huset fick namnet Finlandsstugan, och verksamheten koncentrerade till stugan. Huset hade också en gårdsbyggnad. Den byggdes om till bastu. Pengar till detta fick vi genom insamlingar och med gemensamma krafter byggdes så en riktig finsk bastu, som fortfarande är i bruk. Bastuaggregatet hämtades från Finland och så var det bara att bada bastu. Här måste jag berätta en sann historia om bastun. En journalist på orten blev intresserad av vår bastu och ville naturligtvis prova den. Han meddelade sin ankomst ganska sent, så bastuskötaren hann inte fram i tid. Bastun hann inte bli tillräckligt het. Man badade dock bastu och försökte t o m grilla korv på de halvjumma stenarna. En halvjummen bastu, halvrå korv och kallt öl hör säkerligen inte till livets höjdpunkter, men att döma av tidningsartikeln var vår gäst nöjd.

Föreningen har haft en livaktig verksamhet. För större tillställningar hyrdes Sätra NTO, senare det gamla Folkets Hus, sedan det nya, liksom Kungsgårdens Sporthall. Poängskidåkning har arrangerats på Sätra elbana och skidtävlingar i Höbo. Inomhuslokaler fick vi hyra på Jernvallen och i olika skolors gymnastiksal.

Löpträningen är numera koncentrerad till Trebo. Verksamheten har också omfattat handarbetskvällar, sångstunder, basarer och utställningar. Så småningom flyttades verksamheten från Finlandsstugan till Källarlokalen på Baldersplan 1. Efter ett års väntetid överlät kommun ett hus vid Vikingavägen 48. Denna fastighet rustades upp med egna krafter och med kommunens hjälp, och delvis med egna medel. Verksamheten har inte bedrivits utan svårigheter, men med finsk sisu har det fungerat och gör så fortfarande.

Översättning Anita Sällberg

Publicerad tidigare i en bok som på finska heter "hitsikissa hiipii uniin, ruotsinsuomalaisten metallityöläisten kertomuksia pakkosulautuksen vuosilta".

(övers. ca "om natten smyger svetsloppan in i sömnen, sverigefinska metallarbetarnas berättelser om tvångsassimileringens tidevarv.")

Redaktion/toimiutus Erkki Vuonokari och Juhamatti Pelkonen

Kuvatyo/Bildarbete Markku Huovila

Stockholm 1989